

Intervju med Kubas chefsförhandlare Josefina Vidal 12 februari

Blockaden har inte hävts

Cristina Escobar

Fråga: Folk både här och i utlandet tror att USA har hävt blockaden. Hur är det med den saken?

Josefina Vidal: Nej, långt därifrån. Det enda som har hänt är att USA president har utnyttjat vissa möjligheter som grundlagen ger honom att modifiera tillämpningen inom vissa områden.

Fråga: Vad behöver ske för att vi ska kunna säga att blockaden är hävd?

Den Helms-Burtonlag kongressen antog 1996 innebar att det bara är kongressen som kan häva den, medan presidenten kan utfärda tillstånd om undantag i vissa stycken. Det har också tidigare presidenter gjort, som när Clinton 1998 och 1999 medgav vissa undantag från förbudet för vissa USA-medborgare att "handla med fienden", genom att resa till Kuba och möjligheter för kubaner i USA att skicka hem pengar, som sedan president W Bush drog in. Och Obama själv som 2009 och 2011 inte bara återinförde utan också utvidgade dessa undantag.

Fråga: Hur mycket mer kan han göra?

USAs president har mycket stora möjligheter att beröva blockaden det mesta av dess innehåll. Det är bara några

frågor som lagen förhindrar honom att ändra. Men han kan ge tillstånd till omfattande handel med varor och tjänster, och transporter.

Men finns några specifika förbud han inte kan lyfta som Kubaturism som är förbjuden i lag. Det han kan göra är att öka tillstånden för organiserade resor till Kuba - inom de 12 ämnesområden som lagen tillåter, vilket är vad han har gjort. Han kan inte heller tillåta USA-bolags dotterbolag i andra länder att handla med Kuba.

Fråga: Men kan han tillåta USA-bolag i USA att handla med Kuba?

Obama kan när som helst ge ett USA-bolag tillstånd att handla med Kuba, i båda riktningarna, både export och import, men inte utsträcka det till att gälla dotterbolag i andra länder.

Det är blockadens extraterritoriella sida och ingår i Torricellilagen. Han kan inte heller ändra förbudet att sälja jordbruksprodukter till Kuba på kredit. År 2000 fick jordbruksprodukter säljas i begränsad omfattning, men bara genom kontant betalning i förväg. Men han kan tillåta att andra varor säljs till Kuba på kredit.

Men det ingår inte bland de förändringar som nu tillkännagivits?

Nej. De åtgärder han hittills vidtagit är positiva steg, i

rätt riktning, men det handlar ännu om mycket få områden, och det innebär inte att han utnyttjat alla sina möjligheter. Dock har han nyligen givit USAs finansinstitutioner tillstånd att upprätta förbindelser med kubanska banker. Antagligen kan vi börja använda dollar i tillåten handeln mellan Kuba och USA, även om det inte är mycket och förbudet för Kuba att använda dollar som valuta i handel med andra länder består.

Fråga: Så vi kan köpa vissa saker från USA med dollar, men inte från andra länder?

Precis. Det gäller till exempel tillstånd att exportera t ex telekommunikationsutrustning till Kuba. Men han kunde utsträcka handelstillstånden till annat än telekommunikationer. Han skulle också kunna tillåta USA-företag att importera t ex tjänster från Kuba.

Han kan också tillåta Kuba att importera produkter från andra länder som innehåller mer än 10 procent USA-tillverkade delar.

Det finns nästan obegränsade möjligheter för presidenten att undanröja varje betydelsefull del av blockaden genom att använda sin möjlighet att utfärda särskilda tillstånd. Vilket inte lämnar så mycket kvar åt kongressen att häva, förutom själva blockaden.

Fråga: En av de saker som diskuterats mest under samtal mellan USA och Kuba var Kubaanpassningslagen, och Kubas krav att den ska upphävas och USA-sidans besked att den inte hade för avsikt att göra det. Och ett av de skäl som USAs förhandlare, statssekreteraren för Västra halvklotet angav var att "våtskodd/torrskoddpolitiken" var fastställd i lag. Är det så det är?

Nej. Vi har under många år i förhandlingar framhållit att migrationsfrågor mellan våra länder måste normaliseras. Det ligger varken i Kubas eller USAs intresse att det mönster av oreglerad migration som råder, med olaglig sjöfart, och olagliga gränsövergångar från tredje land av kubaner som utvandrat från Kuba. Det uppmuntrar till olaglig migration och människohandel. Kubaanpassningslagen och "våtskodd/torrskoddpolitiken" antogs av kongressen 1966 för att normalisera förhållandena för kubaner som utvandrat till USA efter 1959, och som inte legaliserat sin status i USA, eftersom de räknade med att de snart skulle återvända till Kuba. USAs regering insåg att detta lagens "ingenmansland" som tusentals kubaner i USA befann sig i borde avskaffas, och så antogs Kubaanpassningslagen. Den består av en enda paragraf som anger att USAs justitieminister har rätt att avgöra den lagliga ställningen för kubaner som befinner sig i USA, men inte att varenda kuban som tar sig iland, eller över gränsen till USA, oavsett hur, automatiskt ska få uppehållstillstånd. Det ligger alltså i regeringens händer att avgöra frågan från fall till fall, inte automatiskt.

Utifrån själva lagen har "våtskodd/torrskoddpolitiken" uppstått sedan början av 90-talet. Den har inte – som medier felaktigt påstår – att göra med olagliga invandrare från Kuba. Bakgrunden är andra migrationsflöden, framför

allt från Haïti till USA. Det är en politik enligt vilken en person som fångas upp till havs ska skickas hem igen, medan de som lyckas ta sig till USA får stanna i landet. Det uppmuntrar till oreglerad invandring, och även människohandel som utsätter folk för kriminella grupper, på senare tid också dokumentförfalskning, eftersom andra nationaliteter tjänar på att skaffa sig kubanska id-kort och få den fördelaktiga behandling kubaner kan räkna med.

Sammanfattningsvis, detta är den främsta pådrivande kraften för olaglig invandring, vilket vi har upprepat för USA att det är viktigt att de tar sig an och fokuserar på den, för att normalisera migrationsrörelser mellan våra länder, och undvika situationer som sätter folks liv i fara, när de försöker ta sig till USA:

Fråga: Det verkar vara en allmän kritik i internationella medier att USA har givit efter för Kuba utan att få något i gengäld, att Kuba borde tvingas tillmötesgå USAs intressen. Måste Kuba göra sig förtjänt av USAs välvilja?

Förhållandet mellan Kuba och USA har alltid, historiskt sett, varit ojämnt. Vi utsätter inte USA eller deras bolag eller medborgare för sanktioner (bestraffningsåtgärder). Inte heller har vi ockuperat någon mark i USA som vi kan byta mot Kubas Guantanamo som USA ockuperar. Vi finansierar inte heller några program för att påverka läget i USA eller främja förändringar av USAs inre ordning: vi har inga radio- eller tevesändningar, utformade på Kuba riktade till USA, men motsatsen finns.

Så det är mycket mer som måste ändras i USA än på Kuba. Men det är klart, i alla diplomatiska förhandlingar är det möjligt att inom vissa områden finna punkter där vi kan säga: Okej, vi kan tänka oss att ge detta, om du är villig att ge något annat, även om det är ojämliga villkor, med sikte på att kunna närma oss lösningar på många problem. Saken är att det råder förvirring och att medierna, särskilt internationella medier underblåser denna förvirring. Det finns folk som hoppas att Kuba ska förhandla om sin inhemska politik som det är Kubas sak att självständigt besluta om. Vi har gång på gång upprepat till USA-medier och andra att inre angelägenheter inte är förhandlingsbara, lika lite för Kuba som för vilket annat land som helst.

Det är viktigt att klarlägga detta, som jag svarade på en presskonferens i förra veckan: Ingen ska förvänta sig att Kuba, för att förbättra relationerna med USA, eller för framgång i denna långa komplicerade process för normalisering som vi har framför oss, att Kuba kommer att förhandla om frågor av inhemska natur, i utbyte mot att blockaden hävs, den som USA själva erkänner är misslyckad. Men, allt som inte inkräktar på det nationella självbestämmandet kan vi förhandla om.

Det handlar om mycket komplicerade processer, långa och mödosamma. Vi går in i dessa samtal i konstruktiv anda, helt inställda på att söka lösningar på de problem som lagrats upp under över 54 år, och även identifiera områden – ganska många – där vi har gemensamma intressen, där vi kan samarbeta till ömsesidig nytta.

forts. sid 8

forts. från sid 9

Fråga: Har USA ändrat sitt mål för Kuba-politiken?

Jag kan inte säga att målet har ändrats. Ett nytt skede har inletts i förhållandet mellan Kuba och USA. Det tidigare skedet, fram till december 2015, har präglats av konfrontation, med aggressiv, fientlig politik. Nu ska vi försöka finna lösningar på de områden där en del av denna fientliga politisk fortfarande består.

Motsättningarna kommer inte att försvinna. De djupa politiska skillnaderna mellan USA och Kuba kommer inte att försvinna, de olika uppfattningarna kommer inte att försvinna, och inte heller friktionerna, problemen. Men vi tror att vi ska kunna återupprätta relationer, och hitta former för att hantera problem, svårigheter, motsättningar på ett civiliserat sätt, söka gemensamma lösningar, även om skillnaderna består.

Roberta Jackson som var här förra veckan som ledare för USAs förhandlingsdelegation sa det klart och tydligt: USA har inte ändrat sina strategiska mål på Kuba, det som har förändrats är taktiken. Må så vara, vi är redo för detta nya skede, att utveckla relationer trots våra olika mål, det är det många länder i världen som klarar av, är vana vid.

Och så länge blockaden består kommer Kuba att lägga fram sitt krav på att den ska hävas, inför FNs generalförsamling.

Fråga: USAs chefsförhandlare Roberto Jacobson insisterade på sin presskonferens på kravet att USAs diplomater på Kuba ska få röra sig fritt i landet: Hur är läget för Kubas diplomater på intressekontoret och FN-kontoret? Kommer det att förbättras?

När intressekontoren öppnades 1977 så var det med fri rörlighet för diplomaterna på båda håll. Senare införde president Reagan restriktioner för vår personal både i Washington och New York. Clinton lättade på dem, med George W Bush skärpte dem igen. Så nu råder restriktioner både för kubaner i USA, och USAs representanter på Kuba. Båda måste begära tillstånd för att resa utanför Washington och New York respektive Havanna.

Vi har under två år föreslagit ett mellantillstånd, att inte kräva tillstånd i förväg, utan reseinformation i efterhand. Men USA har inte gått med på det.

Nu säger de att rörelsefrihet är viktigt för att kunna öppna ambassader. Vi har sagt att vi är beredda att diskutera, men att det är viktigt att USA diplomater ändrar sitt uppförande i Havanna, när det gäller att uppmuntra, organisera, förse och finansiera folk här att gå emot vår nations intressen, vårt folks intressen. Och vi har hänvisat till Wiendeklarationen, att ambassader måste leva upp till dem, och där framgår tydligt att värdlandets lagar måste respekteras och vi trycker mycket hårt på det. Våra diplomater i USA har hållit mycket hårt på reglerna där, att aldrig göra något som kan uppfattas som inblandning i USAs inre angelägenheter.

Fråga: Det finns de som känner oro inför att när Obamas tid upphör kommer allt att återgå till det vanliga.

En annan president skulle kunna återkalla alla Obamas beslut?

Ja det är möjligt, det måste beaktas. Men det skulle kunna bli politiskt dyrbart, eftersom lättnaderna har gynnat så många sektorer i USA, även näringslivet och andra, så det kanske inte skulle vara värt besväret. Det skulle möte motstånd i kongressen och befolkningen och näringslivet.

Fråga: Förväntningarna är höga här, glädjen stor över De5 återkomst, men entusiasmen kan också leda till att saker och ting blandas ihop. Det finns de som tror att allt nu kommer att ordna sig, att USAs ekonomiska förföljelse kommer att upphöra, att vår levnadsstandard kommer att höjas?

Vi har beslutat att återupprätta förbindelser och normalisera läget, det tar tid att förhandla fram. Fullständig normalisering kommer att ta tid. Så det finns varken skäl för optimism eller pessimism. Det är en process. Ett intressant läge för Kuba och USA.

Jag kan inte säga att jag är helt och hållet optimist, jag befinner mig i ett mellanläge, det är mycket som vi inte har kontroll över. Kuba kan inte kontrollera allt, vi är två länder och i USA är det inte bara en regering, där finns kongressen. Men jag är inte heller pessimist. Tvärtom, vi har kommit så här långt, jag tror vi är ganska realistiska i vårt sätt att handla, under rådande omständigheter, för att nå så långt vi kan. Översättning Eva Björklund.

På väg till förhandlingsbordet i Havanna: USAs chefsförhandlare Roberta Jacobson i mitten, med sina bisittare.